

Täysistunto

Torstai 15.6.2017 klo 16.02—20.37

2.3. Suullinen kysymys lomarahojen leikkauksesta julkisella sektorilla (Aino-Kaisa Pekonen vas)

Suullinen kysymys SKT 97/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Pekonen.

Keskustelu

16.17 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies! Pitkä kevät alkaa olla takana, ja työntekijöillä koittaa ansaittu kesäloma. Kunta-alan työntekijöillä on kuitenkin suussaan hie-man hapan sivumaku, kun tänään palkkapäivänä lomarahoja tulee kikin takia 30 prosenttia aikaisempia vuosia vähemmän. [Juho Eerolan välihuuto] Tuttu sairaanhoitaja kat-seli tänään tilinauhaansa, ja lopputuloksena hänelle jää käteen 410 euroa vähemmän kuin viime vuonna kesäkuussa. Tämä palkanalennus tuntuu todella epäoikeudenmukaiselta, kun se kohdistuu vain julkisen sektorin työntekijöihin. Yksityisellä sektorilla työskentele-vät saavat lomarahansa aivan normaalisti. Tämä palkanalennus osuu etenkin naisiin, koska julkisen sektorin työntekijöistä 80 prosenttia on naisia. Haluaisinkin kysyä työministeri Lindströmiltä: miten perustelette kuntien pienipalkkaisille naisille, että heidän palkkansa on tänä ja kahtena seuraavana vuonna pienempi kuin muilla samansuuruisista palkkaa saa-villa, etenkin nyt, kun talous on kasvamassa?

16.19 Työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se on ihan totta, että tällainen ikävä päätös on tehty. Se on jo aikoja sitten sovittu, että kiky näin meni, ja se oli silloin työmarkkinajärjestöjen käsissä, he ratkaisivat, miten tämä asia etenee. Ja kyllä, se osuu kipeästi nimenomaan julkisen alan lomarahoihin. Tiedämme tä-män, ja tämä ei ollenkaan ollut helppoa meille eikä varsinkaan heille, joihin tämä kohdis-tuu, eikä minulla ole tähän mitään taikasauvaa, että tämän paremmaksi muuttaisin. Näin on sovittu, ja tällä kikyillä mennään. Me olemme nähneet, että siitä on kuitenkin ollut tälle Suomelle isosti hyötyä: talous on lähtenyt kasvuun, Suomeen uskotaan jälleen. Siinä on vastapuolella tämä hinta, jonka nämä ihmiset joutuvat maksamaan, ja sitä tietenkin pahoit-telen.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2017 vp

16.20 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä kiky taisi syntyä enemmänkin hallituksen painostuksesta pakkoraossa, enkä näe, että talouskasvu olisi nyt tämän kiky-sopimuksen aikaansaannosta.

Mutta, arvoisa puhemies, kunta-alan naisiin kohdistuu toinenkin epäoikeudenmukaisuus: heidän palkkansa on edelleen 16 prosenttia pienempi kuin miehillä. Palkkaero johtuu ammattien eriytymisestä. Kunnissa naiset ja miehet saavat samaa palkkaa samasta työstä, mutta ongelma on se, että naiset ja miehet tekevät erilaisia töitä. Kunta-alan työntekijöiden koulutustaso on noussut, mutta naisten ja miesten palkkaeroille ei vaan tapahdu yhtään mitään, [Puhemies koputtaa] kuten sosiaali- ja terveysministeriön tuoreesta tutkimuksesta käy ilmi. Työministeri Lindström, miten te aiotte puuttua sukupuolten väliseen palkkaeroon ja miten naisten euro voitaisiin saada samankokoiseksi kuin miesten euro?

16.21 Työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erittäin tärkeä ja ajankohtainen kysymys senkin takia, että tässä, oliko pari viikkoa sitten, meillä oli palaveri tuolla STM:ssä nimenomaan tästä samapalkkaisuudesta. Samapalkkaisuusohjelmasta keskusteltiin ja keskusteltiin niistä toimenpiteistä, mitä on jo tehty: muun muassa TEMin puolella on 2015 ohjeistettu ja kannustettu hakeutumaan myös niille vähän vieraammille aloille, niin että naiset menevät niin sanotusti perinteisesti miesten aloille ja päinvastoin.

Tämä on pitkä prosessi. Tähän ei ole mitään taikatemppua olemassa. Me tiedämme nämä ongelmat. Me tiedämme, että samasta työstä pitää maksaa sama palkka, ja on paljon aloja, joissa tämä oikeasti toteutuukin. Mutta se on pitkässä juoksussa, että mennään ennakkoluulottomasti niin, että ei ole enää niinkään miesten ja naisten aloja vaan valitaan rohkeasti myös niitä toisenlaisia urapolkuja.

16.22 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että viimeisen kahden vuoden aikana Suomen talous on kääntynyt selvään kasvuun. Sitä ennen menttiin alaspäin suurella vauhdilla, ja nyt kasvu on jopa yllättävän suurta. Tämä herättää kyllä nyt kysymyksen, että kun olemme tässä tilanteessa, niin jatkaako hallitus sitä samaa leikkauspolitiikkaa, [Naurua] sitä samaa politiikkaa siitä huolimatta, että talous kasvaa, vai olisiko hallituksella nyt mahdollisuus ja halu ja valmius muistaa myös Suomen vähäosaisia, niitä yli miljoonaa köyhää, jotka meillä on keskuudessamme. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Näettekö, arvoisat ministerit, että olisi mahdollisuus, ja teettekö näin köyhien asialle? [Hälinää]

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat, pyydän rauhoittumaan. Kuulemme ministeri Risikon vastauksen.

16.22 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun me kävimme tuota puolivälikeskustelua ja oli niin sanottu kehysriihi, meillä yhtenä painopisteenä tulee olemaan ja on välittäminen. Me todella satsaamme eriarvoistumisen vähentämiseen, köyhyyden poistamiseen ja, mikä on parasta, työhön. Työ on parasta sosiaaliturvaa, työ on parasta köyhyyden poistamista. Siitä syystä me satsaamme nimenomaan siihen, että me saisimme työpaikkoja Suomeen. Sillä Suomi pääsee nousuun paremmin. Me satsaamme myöskin sosiaaliturvan arviointiin ja katsomme, mitä voidaan tehdä. Taloustilanteen mukaan tietysti edetään ja vaikuttavia keinoja tehdään, kannustinloukkuja pure-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2017 vp

taan ja niin edelleen. Kyllä tämä hallitus on tässäkin asiassa hereillä, aivan niin kuin oli silloin vielä viime viikollakin.

16.23 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monet julkisen sektorin työntekijät tutkivat nyt kesäkuun palkkakuittia murheellisenä. Kyllä se kiky-leikkaus, lomarahojen leikkaus, siellä tuntuu ja näkyy, ja etenkin monessa lapsiperheessä kesäsuunnitelmat menevät uusiksi. Se on monessa perheessä ollut nimenomaan se lomaraha, jonka turvin niitä huvipuistomatkoja ja muita on tehty.

Kiky-leikkaus oli katkeraa lääkettä, sen ovat järjestöt sopineet, mutta kun tässä ei ole kaikki. Tähän samaan joukkoon osuvat myös ne monet asiakasmaksujen korotukset, joita tämä hallitus on tehnyt, korvausten leikkaukset, ja se yhteysvaikutus on näille julkisen sektorin pienipalkkaisille naisille, pienipalkkaisille työntekijöille, lapsiperheellisille, kohtuuttoman suuri. Ja nyt, hyvä hallitus, kun näkyy olevan valoa tunnelissa, talous on lähtenyt kasvuun, finanssiyhtiö Nordea ennakoi jopa 3 prosentin talouskasvua tälle vuodelle, [Välihuutoja] niin on oikeutettu kysymys, miten siitä pääsee hyötymään myös julkisen sektorin työntekijäjoukko, jolle lasku tästä kiky-sopimuksesta tuli. Minä kysyisin teiltä, arvoisa varapääministeri: [Puhemies koputtaa] Onko teillä nyt syksyn tulevaan budjettiriiheen työkalupakissa mitään, mikä toisi toivoa julkisen sektorin naisille, pienipalkkaisille työntekijöille ja lapsiperheille?

16.25 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on erittäin hyvä, olenhan itsekkin ollut aikoinaan sairaanhoitajana nimenomaan siinä tilanteessa, josta täällä nyt puhutaan. Haluan todeta sen, että me todella teemme työtä sen eteen, että meillä olisi työtä ja että työstä maksettaisiin myöskin korvaus työn vaativuuden mukaan. Meillä on erilaisia toimia siihen.

Kysytte, mitä me teemme tulevaisuudessa. Seuraava paikka tämän asian keskusteluun on budjettiriihi, ja siellä se varmasti käydään läpi. Me yritämme kaikkemme, että saamme sen Suomen valoisamman tulevaisuuden, miltä se nyt näyttää, entistä valoisammaksi. Nämä ovat erittäin isoja juttuja, mistä monet kärsivät, minä ymmärrän sen, mutta me teemme kyllä kaikkemme, että me saisimme Suomeen työtä ja sitä kautta taloutta kasvamaan, jolloin sitä kautta tällaisia leikkauksia ei tarvitsisi tehdä.

16.26 Simon Elo uv (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on joillakin ryhmittymillä tuuli kääntynyt niin, että voisi luulla, että tämä täysistuntosali on ulkoilmassa.

Mutta täällä edustaja Tuppurainen toi esille sen, että Nordean ennusteen mukaan talouskasvu on 3 prosenttia vuodessa. Kyllä, se on tämän hallituksen ansiota. Tämän myöntää myös edustaja Kankaanniemi. Ja kun ajattelemme hallitusohjelmaa kaksi vuotta sitten, tavoite oli 2 prosentin kasvu. Olemme ylittämässä sen reippaasti näiden hyvien toimenpiteiden ansiosta, joiden ansiosta myös tuloverotusta on kevennetty ensi kertaa seitsemään vuoteen: eläkeläisten verotusta on kevennetty ja lukuisia muita hyviä toimenpiteitä. Kysynkin arvoisalta pääministerin sijaiselta: [Keskustan ryhmästä: Suomi kuntoon!] — Suomi kuntoon — kun näillä kaikilla toimilla ollaan pääsemässä näin hyvään talouskasvuun, parempaan kuin arvioitiin hallitusohjelmaa tehdessä, niin onko hallituksen näkemys näin, että tällaisella talouskasvulla, joka on ennustettua parempi, ei tarvita lisää leikkauksia? [Eduskunnasta: Hyvä kysymys!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2017 vp

16.27 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin on niin, että tällä hetkellä me emme ole suunnitelleet mitään erityisiä leikkauksia. Nyt me satsaamme siihen kasvuun ja nyt me satsaamme siihen, että me saamme kannustinloukuja purettua, jotta me saamme lisää työllisyyttä ja näitä työllisyyttä lisääviä toimia. Ne eivät ole maailman helpoimpia juttuja, mutta siihen me nyt pyrimme seuraavina aikoina ja seuraavien kuukausien aikana. Tässä vaiheessa ei olla suunnittelemassa mitään uusia leikkauksia vaan päinvastoin satsataan kasvuun. Toivotaan, että mitään suurta kriisiä ei tule Euroopassa tai globaalilla tasolla.

16.27 Jyrki Kasvi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiky kirpaisee paitsi kuntien pienituloisia työntekijöitä, myös kuntia. Vaikka kuntien palkkamenot laskevat, verotulot ovat laskeneet käytännössä vielä enemmän. Esimerkiksi Espoon kaupungin kiky-tase on vuodessa noin 10 miljoonaa euroa pakkasella. Kunnillehan ei pitänyt tulla enää uusia tehtäviä, saati uusia kustannuksia. Kysynkin: miten hallitus aikoo hyvittää kunnille nämä kikystä aiheutuneet kustannukset?

16.28 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän vuoden budjetin teon yhteydessä viime elokuussa kävimme myös eri henkilöstöjärjestöjen kanssa näistä kikin kustannusvaikutuksista tälle vuodelle ja tälle kehyskaudelle tarkkaa keskustelua, ja lopulta pääsimme myös yhteisiin käsityksiin numeroista. On totta, että jos katsotaan valtionosuusjärjestelmää, niin yksittäisenä toimenpiteenä tämä kiky leikkaa valtionosuuksia, mutta se kokonaisuus on kaiken kaikkiaan positiivisella puolella niukasti. Jos olette tutustuneet viime vuoden tilinpäätöstietoihin kuntien osalta, niin se kokonaisuushan on positiivinen. Nyt täytyy ajatella, kun tässä on tästä kikystä puhuttu, että kaiken kaikkiaan ne myönteiset vaikutukset näkyvät vähän pidemmällä aikajänteellä. Ja sitten, kun katsotaan vielä tätä talouden kasvua, niin totta kai se tarkoittaa lisää verotuloja sekä valtiolle että myös sitten kuntaveron kasvua siellä kunnissa. Uskoisin niin, että kuntatalous kaiken kaikkiaan on nyt kyllä paremman näköisessä kunnossa kuin pitkään, pitkään aikaan.

16.29 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edesmennyt Veikko Vennamo puhui seteliselkärankaisista. Nyt jos ajatellaan niitä julkisen puolen työntekijöitä — poliiseja, kättilöitä, sairaanhoitajia, lastenhoitajia — jotka tänään ovat saaneet palkkakuitin, jossa näkyvät kiky-leikkaukset, ja jotka katsovat tätä lähetystä, jossa rystyset valkoisina puristetaan ministerisalkkuja ja odotetaan pääsyä kyselytunnin jälkeen ministeri-Audin takapenkille henkilökohtainen hillotolppa silmissä, niin miten on, mitä luulette, ovatko he sitä mieltä, että teillä on selkärankaa ollenkaan?

Teillä, hallitus, on mahdollisuus näyttää nyt selkärankaa. Tämä kiky-sopimus ei leikkaa lomarahoja vain tänä vuonna vaan myös ensi ja sitä seuraavana vuonna. Ministeri Lindström, voitteko luvata nyt näille työntekijöille, että teidän hillotolppanne on se, että ensi ja sitä seuraavana vuonna lomarahoja ei enää leikata?

16.30 Työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jotenkin on ristiriitaista, että samaan aikaan te syytätte selkärangattomuudesta ja sitten kuitenkin vaaditte, että pysykää siellä hallituksessa, koska käsittääkseni hallitus on ainoa paik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2017 vp

ka, jossa näihin asioihin — teidänkin toiveisiinne — voidaan vastata. [Paavo Arhinmäen välihuuto]

Me päätimme yrittää jäädä hallitukseen ja pelastaa Suomen hallituskriisiltä. Se oli tässä takana. Minä en puristele yhtään rystyset valkoisina minkäänäköistä salkkua, sen voin taata. Hallitus tekee parhaansa sen eteen, että Suomen talous nousee, [Paavo Arhinmäki: Ja tälläkö nousee?] että tänne tulee työpaikkoja, että me saamme verotuloja, jotta me voimme keskustella näistä ikävistä leikkauksista, ettei niitä tarvitse tehdä ja jotta niitä voidaan myös kompensoida. Tässähän on tämä koko idea. Enkä minä yhtään halveksi näitä pienipalkkaisia ihmisiä. Minä tiedän tasan tarkkaan, mitkä ne tuntemukset ovat, ei sitä tarvitse minulle esitellä.

Kysymyksen käsittely päättyi.